

виявляється у вчинках людини, перш за все тих, які відповідають ціннісним уявленням людини про себе. Крім того, у плані нашого дослідження важливими є виділення змістовних параметрів упевненості в собі не тільки як особистісної характеристики, а й регулятора поведінки, суджень, рішень [4, с. 17].

На основі схарактеризованих вище теоретичних положень вітчизняних і зарубіжних дослідників нами визначено сутність упевненості в собі, яка кваліфікується як здатність дитини усвідомлювати власну спроможність розв'язувати доступні віку завдання; адекватно оцінювати свої можливості; довіряти власному досвіду, покладатись на себе в ускладнених ситуаціях; бути переконаною у досягненні успіху.

Узагальнюючи результати наукових досліджень, треба зазначити, що впевненість як якість особистості дозволяє їй реалізувати свій життєвий потенціал, уможливує здатність самостійно будувати своє життя, поведінку та діяльність відповідно до власних уявлень про щастя, забезпечити активність у суспільній роботі. Аналіз праць провідних фахівців з означеної проблеми дозволяє говорити, що впевненість у собі допомагає успішному спілкуванню, породжує рішучість, оптимізм, радість життя. Впевнена людина довіряє собі й оточенню, налаштована на успіх.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошк. виховання. – 1999. – № 1. – С. 6–19.
2. Безверхий О. С. Розвиток моральної саморегуляції у молодшому шкільному віці : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Безверхий Олег Станіславович. – Вінниця, 2001. – 261 с.
3. Бех І. Д. Виховання підростаючої особистості на засадах нової методології / Іван Дмитрович Бех // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 3. – С. 5–14.
4. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника : (системний підхід) / Олена Леонтіївна Кононко. – К. : Стилос, 2000. – 336 с.

УДК 373.2/3:613/614(043.2)

ПАНАС Н., ПИНЗЕНИК О.М.,
Мукачівський державний університет

НАСТУПНІСТЬ У ВИХОВАННІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Одним із важливих завдань освітньої системи є забезпечення наступності у розвитку цілісної особистості на всіх вікових етапах, неперервності в роботі всіх ланок системи освіти.

Необхідність наступності в роботі пов'язаних між собою ланок навчання та виховання обґрунтована у працях Я. А. Коменського, Й.-Г. Песталоцці, К. Д. Ушинського, С. Ф. Русової. У педагогіці наступність між окремими освітніми ланками розглядається як зв'язок, завдяки якому забезпечується подальший розвиток на наступних ступенях освіти того прогресивного та раціонального, що було досягнуто у формуванні особистості на попередніх

ступенях. В енциклопедії педагогічної освіти визначення наступності трактується таким чином: «Наступність у навчанні полягає в установленні необхідного зв'язку і правильного співвідношення між частинами навчального предмету на різних ступенях його вивчення. Наступність характеризується також вимогами, які висуваються до знань і умінь учнів на кожному етапі навчання, до форми, методів і принципів пояснення нового матеріалу і в усій подальшій роботі в його засвоєнні» [2, с. 202]. На думку Т. І. Поніманської, наступність забезпечує поступовий перехід від попереднього вікового періоду до нового, поєднання щойно здобутого дитиною досвіду з попереднім [4, с. 428].

Проблемі наступності приділяють значної уваги сучасні науковці та практики (А. М. Богуш, О. Л. Кононко, Н. В. Лисенко, З. П. Плохій, М. А. Машовець, Д. І. Струннікова та ін.). Аналіз наукових праць зазначених учених свідчить про те, що сучасна постановка проблеми наступності між дошкільною та початковою ланками загальної освіти, підходи до її розв'язання характеризуються спрямованістю на особистісний розвиток дитини в контексті гуманістичної освітньої концепції. Як наслідок, загальні принципи, на яких сьогодні здійснюється наступність, передбачають створення умов для цілісного психічного розвитку дитини, формування її життєвої компетентності, спрямування на творчість і самореалізацію. Це, у першу чергу, принципи гуманізації, демократизації, диференціації, завдяки яким дошкільна і початкова школа вписуються в систему неперервної освіти.

Реалізація зазначених принципів при здійсненні наступності між дошкільною та початковою ланками загальної освіти вимагає розгляду двох взаємопов'язаних аспектів: анатомо-фізіологічного (що спрямований на виявлення анатомо-фізіологічних особливостей дітей дошкільного і молодшого шкільного віку з метою їх урахування під час розробки теоретичних основ наступності між дошкільною та початковою ланками загальної середньої освіти) і психолого-педагогічного (що пов'язаний з вивченням закономірностей психічного розвитку дитини на перехідному етапі від дошкільної до шкільництва з метою їх урахування під час розробки мети, змісту, методів, форм і засобів наступності в навчанні й вихованні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку).

Розглядаючи психолого-педагогічний аспект проблеми наступності, З. Н. Борисова, В. В. Гурська, О. В. Киричук відзначають, що вся виховна робота в дитячому садку має бути спрямована на загальну підготовку дитини до шкільного навчання, на забезпечення всебічного і гармонійного розвитку дитини відповідно до вимог сучасної школи. Сучасна школа вимагає від дітей, що вступають до першого класу, не стільки наявності спеціальних знань, умінь, скільки складних форм розумової аналітико-синтетичної діяльності, високого рівня морально-вольових якостей, працьовитості, загального здоров'я [3, с. 14].

Багато нерозв'язаних проблем існує сьогодні в наступності методів навчання і виховання. Так, останнім часом у початкових класах стали

застосовуватися проблемні методи навчання, а у дошкільній педагогіці продовжують превалювати репродуктивні методи. Переосмислення вимагає й співвідношення слова і наочності під час навчання дітей дошкільного віку. «Відомо, що п'ятнадцять – двадцять років тому багато уваги приділялося питанням співвідношення слова та наочності. У спеціальній літературі висвітлювалася роль наочності не тільки в дошкільних закладах, але й у початковій школі. Тепер у дитячих садках наявні різноманітні форми наочності. А роль слова, словесної розповіді як способу засвоєння явно недооцінюється. Це негативно впливає на навчання в школі, де за допомогою слова засвоюються узагальнені способи навчальної діяльності», – відзначає А.М. Богуш, пояснюючи позицію тих фахівців, які наполягають на зменшенні питомої ваги наочних методів у навчанні дошкільників [1, с.4].

Отже, науково-теоретичний аналіз проблеми наступності дає підставу стверджувати, що вона посідає важливе місце в організації навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі та початковій школі і є загальною проблемою забезпечення неперервності розвитку особистості на різних вікових етапах. Наступність є основною умовою існування будь-якої системи навчання і виховання. Відсутність наступності між окремими ланками, етапами навчально-виховного процесу приводить до зниження його ефективності.

Література

1. Богуш А. М. Шляхи наступності і перспективності в роботі дошкільних закладів і початкової школи. Система неперервної освіти : здобутки, пошуки, проблеми : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.: у 6-ти кн. / А. М. Богуш, О. В. Паскаль. – Чернівці : Черн. держ. ун-т, 1996. – Кн. 3. – С. 3–5.
2. [Енциклопедія педагогічної освіти України](#) / Авт.-упоряд. В. Болгов ; Над вид. працювали Д. Васильчук, О. Денесюк, А. Загоруйко, О. Загребельна. – Київ: Українська конфедерація журналістів, : Інститут біографічних досліджень, 2010. – 371 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті. – К. : Шк. світ, 2001. – 24 с.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальн. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.

УДК 37. 03; 17.035.3

ПАУК І.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.,
Мукачівський державний університет

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Соціальні виклики сьогодення ставлять нові завдання до освіти. Створення ефективного освітнього середовища наблизить учня до соціальних та різноманітних виробничих ситуацій на шляху до професійного та життєвого успіху. Важливе значення при цьому мають освітні технології і методики навчання як спрямовуючі категорії освітнього процесу

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>